

Restauratie iconisch stadhuis als Levend Leslokaal

Arjen Witjes, Anne-Marie Goudzwaard en Jenny Fidler

Zelfs als je nog nooit in Gouda bent geweest, is de kans groot dat je het iconische stadhuis herkent van een foto. Dit Rijksmonument was toe aan een grote renovatie en restauratie. Vanuit de projectorganisatie van de Gemeente Gouda was de wens om hierbij het onderwijs te betrekken. En dat is gelukt. Het is een prachtig voorbeeld geworden van samenwerking tussen de gemeente, het bedrijfsleven én het onderwijs. Leerlingen van de Goudse scholen mogen op vrijdagochtend met hun klas de bouwplaats op. “Wij noemen het een Levend Leslokaal”, zegt projectleider van de gemeente Anne-Marie Goudzwaard.

Techniek Talent Gouda (STO-regio Gouda) is in aanloop naar de uitvoering betrokken geweest bij het hele project. Jenny Fidler, programmamanager Techniek Talent Gouda: “De gemeente Gouda is vertegenwoordigd in onze STO-stuurgroep en via dat kanaal zijn wij benaderd om mee te denken. Er zijn in die beginfase een aantal sessies geweest met betrokkenen, waaronder een aantal vmbo- en mbo-scholen én het Techniekpunt als vertegenwoordiger voor het primair onderwijs. Vanuit STO-Gouda hebben we van oudsher uitstekende contacten met het regionale bedrijfsleven, ook met bouwbedrijven waar leerlingen op een bouwlocatie mogen komen kijken. Het unieke van dit Levende Leslokaal is echter dat het een bijzonder gebouw betreft dat alle Gouwenaars kennen. Ook de kinderen. Het ligt immers prominent en niet te missen centraal op de Markt waar veel leerlingen dagelijks langs fietsen. Om dan met je klas op zó’n bouwplaats te mogen komen kijken is natuurlijk fantastisch.”

Unieke eis in aanbesteding

Bij de aanbesteding door de gemeente is nadrukkelijk de eis gesteld dat het betreffende aannemersbedrijf het onderwijslelement zou meenemen in de plannen. Arjen Witjes, projectleider van aannemersbedrijf Nico de Bont dat gespecialiseerd is in restauratiewerken is er duidelijk over: “Wij doen al heel veel aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en het ambacht overbrengen en doorgeven aan kinderen zit in onze genen. We hebben zelfs een eigen vakschool opgericht. Tel daarbij op dat dit prachtige stadhuis restaureren natuurlijk een droomopdracht is en de keuze was snel gemaakt: wij gaan ervoor! Hoe mooi is het dan als je hier leerlingen mag ontvangen en vertellen over ons prachtige vak.”

Een belangrijk onderdeel van de aanbesteding vanuit de gemeente voor dit project was, naast een heel pakket aan kwaliteitseisen, hoe de opdrachtnemer kon aansluiten bij het curriculum van de scholen.

“Nico de Bont scoorde er een dikke 10 op”, weet Anne-Marie. Speciaal voor dit project is een extra grote bouwkeet gemaakt, waar plaats is voor een schoolklas van ongeveer 25 leerlingen.

Voor de aannemer dient het Levende Leslokaal meerdere doelen: de jeugd enthousiast maken voor techniek, laten zien dat je een prachtig vak kunt uitoefenen door met je handen te werken, de verbinding met de stad, en educatie. Arjen: “Wat betreft die verbinding met de stad is het zo dat alle inwoners hier ook een kijkje mogen komen nemen. Natuurlijk niet zo intensief als de schoolklassen, maar de deur naar de bouwplaats staat voor iedereen open. Zo kunnen bijvoorbeeld ook ouders komen kijken als hun kinderen met verhalen thuiskomen over de bouwplaats.”

Helm op en veiligheidsschoenen aan!

Volgens Arjen gaat het rondleiden van de schoolklassen zonder problemen. “De kinderen komen heel rustig binnen en zijn al behoorlijk onder de indruk van wat ze in eerste instantie zien. We beginnen met een algemene presentatie over de bouw, de bouwplaats en techniek in het algemeen. Tegelijkertijd vertellen we iets over de geschiedenis van het stadhuis en wat er nu mee gebeurt.” Daarna gaat de ene helft van de groep de bouwplaats op, maar niet nadat iedereen een helm op en veiligheidsschoenen aan heeft. Dat alleen al is natuurlijk super interessant en vinden de leerlingen heel stoer. Arjen: “We leiden hen rond langs de plekken waar het op dat moment veilig is om te komen en waar onze collega’s bezig zijn. We vertellen steeds wat er gebeurt en welke technieken ze daarbij gebruiken. Toen we bezig waren met het vervangen van de leistenen op het dak, mochten alle kinderen zelf hun naam aan de achterkant van een nieuwe dakleij schrijven. Dat alleen al is van onschatbare waarde voor de kinderen. Ze vergeten dit nooit meer en kunnen tegen iedereen zeggen ‘kijk daar boven op het dak van het stadhuis ligt mijn leetje!’”

Zelf aan de slag

Ondertussen gaat de andere helft van de groep in het lokaaltje aan de slag met het maken van een houten kaarsenhouders. “Je ziet dan dat ze er wat onwennig bij staan en niet weten wat te doen”, zegt Arjen. “Ze moeten timmeren, zagen en schuren. Per klas kunnen misschien drie kinderen dit geheel zelfstandig. Onze mensen helpen uiteraard en als de leerlingen eenmaal bezig zijn en het resultaat in

handen hebben van wat ze zelf hebben gemaakt, zijn ze enthousiast en geeft het hen veel voldoening.”

Halverwege worden de groepjes gewisseld.

Jenny is blij met de aanpak van de gemeente en de aannemer. “Het is zo belangrijk dat kinderen ook daadwerkelijk met een product aan de slag gaan. Wij ontvangen hier in Gouda het hele jaar door leerlingen van groepen 5 t/m 8 van de basisschool in de Techniekwerkplaats, een buitenschoolse leeromgeving in De Chocoladefabriek. Hier kunnen leerlingen met allerlei technieken kennismaken en er zelf mee werken. Je merkt dan dat de meeste kinderen erg weinig (hand)vaardigheden hebben ontwikkeld. Bijna niemand knutselt thuis nog of heeft ouders met een rommelschuur. Op de basisschool is er meestal ook niet veel tijd en aandacht voor techniek, praktische vaardigheden of maakonderwijs. De kinderen komen elk jaar in de Techniekwerkplaats waarmee ze in vier jaar tijd een eerste kennismaking krijgen met alle vormen van techniek en technologie.”

Bij de restauratie van zo’n monument worden zoveel mogelijk materialen hergebruikt. “Ook dat is belangrijk om de kinderen mee te geven”, vindt Jenny. “Het past prima in het thema duurzaamheid dat STO deze periode heeft omarmd.”

Op het moment van schrijven van dit artikel hebben diverse basisscholen, een vo-school en mbo-klassen al gebruikgemaakt van het aanbod. Jenny: “Het is zeker voor basisscholen natuurlijk een buitenkans, want voor bedrijven is het lastig om met deze doelgroep concreet aan de slag te gaan. Maar andere scholen zijn in elk geval ook meer dan welkom. De bouw loopt nog door tot in 2027 dus ook vmbo’s hebben nog volop gelegenheid om hun leerlingen deze unieke ervaring te geven.”